

számmal szereztessenek meg. Társulatunk az ügy fontosságát méltányolva, megtette a szükséges intézkedéseket, s a rendszeres megfigyelések több állomáson már 1875-ik évben megkezdődtek. Ez alkalommal szükség volt a figyelők felvilágosítására szolgáló utasításról is gondoskodni, mely beavassa őket a meteor vizsgáló eszköz kezelésébe és egyéb, a megfigyeléshez tartozó munkák megtételébe. Az „Útmutató”, mely Dr. Schenzl igazgató úr avatott tollából került ki, az első megfigyelőkkel még csak kéziratban közölte, de legközelebb már nyomtatásban is megjelent.* Felhívjuk rá a

* „Útmutató a hulló csillagok (meteoritek) megfigyelésére.” A k. m. természettudományi társulat megbízásából írta Dr. Schenzl Guidó. Két fapet-

tárgy iránt érdeklődő tagtársaink figyelmét. E kis könyvecske részletesen előadja mindazon eljárásokat és műfogásokat, melyek a meteoroskóp felállításánál és a megfigyelések véghezvitelénél követendőek és a nyrendő adatok megbízhatóságát fokozni képesek; egyszersmind megismerteti a figyelővel az idősürgönyözés módját is. A két ábra egyike a meteoroskópot, másika ennek legalkalmasabb felállítási módját tünteti elő.

KURLAENDER IGNÁCZ.

szetű ábrával. Kis 8-adrét, 18 lap. Tartalma: Bevezetés. — I. A műszer felállítása. — II. A meteoroskóp orientálása. — III. Időmeghatározás. — IV. Megfigyelés a meteoroskóppal. — V. Zárjegyzések; az időszakos rajok elérése; irodalom. — A füzet bolti ára 20 kr.

XXI. A VIRÁGDIVAT ÉS A DIVATVIRÁGOK.*

(Két közlemény.)

(1.) Az ember szeretete a növények és virágok iránt hasonló változásnak, ingadozásnak és fejlődésnek van alávetve, mint bármely más, a köznapi életben használt tárgyak divata; és ha valaki azt részletesen és behatóan fürkészné, a művelődési történelemhez igen sok lapot szolgáltatna, s azt találná, hogy ez a divat is kapcsolatos a jó izlés folytonos fejlődésével. Tekintsük például a mostani ruhadivatot. Észrevehetjük ugyan benne a divatnak bizonyos fajtát, de ennek azután igen sok a fajtája, változatossága; vagy más szóval, mindenki úgy öltözködik, a mint neki tetszik. Régebbi időkben az efféle divat még nem fejlődhetett ki, nemzetiségi vagy bizonyos kasztj elfogultság miatt. S mentől nagyobb ez az elfogultság,

annál egyszerűbb az egyén, a nemzet. Csak a valódi műveltség gyarapodása és terjedése képes az általános szabadságot az egyénnel oly összhangba hozni, hogy mindenki a saját egyéniségét érvényesítheti.

Ha az elmondottakat a virágokra alkalmazzuk, itt is a nemzeti viseletből kell kiindulnunk. Bizonyos viselethez csak bizonyos virágok illenek. Az Alpesek lakója ösztönösen a legmagasabb csúcsokon gyűjti a kalapjához tűzendő virágokat, ha ősi jellegű viaseletben óhajt megjelenni, s legfelebb akkor tűz piros szegfűt a füle mellé, ha, tiroli szokás szerint, azt akarja tudtúl adni, hogy boldog vőlegény; ellenben a magyar alföldi legénynek „árvalányhaj a süvege bokréája”, melyet a népdal szavai szerint „künn a pusztán szakasztott.” A falusi menyasszony rozmaring-koszorút tűz a fejére, rozmaringszálat kapnak az

* Ueber Modeblumen und Modepflanzen, von Karl Müller. (Az „Unsere Zeit” 1876, januári füzetében.)

érdekelte lakodalmassal felek s meny-nyire visszasnak s nevelésesnek tűnnék fel, ha valami ritka divatos kosborféle (orchidea) virágot használnának fel. Egyszerű viselethez, egyszerű emberekhez, csak bizonyos virágok illenek, s ezek száma ép oly csekély, mint az ily emberek többi igényei. Ibolya, szegfű, a mindenféle színű violák, geranium és a szagos bazsalikom régente jóformán az egyedüli virágok voltak, melyeket házakban találni lehet; s a köznépnél, egyebütt ép úgy mint nálunk, most is ritkán találunk más virágot az ablakban; a rozmarin ritkán szokott hiányzani. A régiek bizonyos tekintetben sokkal inkább hasznosok voltak, mint az e tekintetben sokszor megrótt jelenkor; mert csakis oly virágokat ápoltak, melyekből valami hasznot húzhattak, s a mely virág legalább illatával nem adózott, azt nem is túrték meg. Csakis a műveltség terjedésével, a jelen század eleje óta módosult a virágdivat annyira, hogy a virágok *alaki szépségét* és *változatosságát* figyelemre méltatják. Így péld. a *Fuchsia*, melyet Amerikából a 17-ik század végén hoztak át Európába, csak is a jelen század elején terjedt el annyira, hogy itt-ott még a hegyek között lakó köznép kunyhóiban is találhatjuk. A köznép Németországban azelőtt csak oly növényeket ültetett kertjébe, melyek mint táp- vagy gyógynövények hasznot hajtottak, vagy drága illatszereket pótoltak; jelenleg ott oly nagy haladást láthatni, hogy a mostani a régihez képest valódi fűvészkertnek látszik. Hazánkban ily tetemes haladást, általánosságban véve, nem tapasztalhatunk; leginkább a kereskedésnek szolgáló városi kertek, urasági díszkertek és a budapesti fűvészkert tesznek nálunk is tanúságot az előbb jelzett haladásról a virágdivatban. A mely virágot nem tüntetett ki valami különös tulajdon-

ság, az a divat áldozatává lett, elfeledték. A violafélék, a rózsák, szegfű s mások megmaradtak, de egészen más alakban; „teljes“ virágokkal, új színekben s új alakulatokban. Noha némelyek ezen újítási viselkedetet gáncsolják, s az embert álhatatlansággal vádolják: annyi bizonyos, hogy ez törekvés a szebb és nemesebb felé. Mily nagyszerű változáson ment keresztül a georgina? Mikor az üres georginát megunták, igyekeztek teljeset nevelni; midőn az is megvolt, a színváltoztatásra irányult minden figyelem, s ma elmondhatjuk, hogy a fehér színtől a feketéig egy közbeeső szín sem hiányzik. Hasonló átalakítást tapasztalt az őszi rózsák (aster); ez már kezdett kimenni a divatból, midőn az új alakú piramidális faj a régi helyét visszafoglalta. Ki újabbkori virágkiállítást látott, meggyőződhetett arról, hogy a virág-nemesítésnek alig van határa. Nem nagy túlzással állíthatjuk jelenleg, hogy tetszés szerinti alakot és színt lehet megrendelni, s elő fogják teremteni. Szinte a teremtés fogalmával rokon az az eljárás, mely a mesterségesen módosított termékenyítés, tehát tervszerű korcsképzés és a talaj mesterséges módosítása által alak- és színgazdagságra nézve csodákat mivel! Ez által új tér nyílt meg a virágtenyésztők számára. Nem csoda, ha ezen újítási törekvés nem ritkán egyoldalú félszűzséggé fajul, hogy vannak egyének, kiknek minden vágya és törekvése oda irányul, egy és ugyanazon fajnál valami újat létesíteni, noha ez az újság sokszor oly rövid életű, mint a kérés, s a fizikai körülmények megváltoztatásával azonnal eltűnik.

Vannak nagytudományú, tisztelteméltó férfiak, kik minden szabad idejüket azzal töltik, hogy péld. új alakú fuchsiákat neveljenek; s mint egy új alak feltűnik, mint értéktelent félredobják a régit. Hasonlót

lehetne mondani a begoniákról, a rózsákról stb., melyeknél veteményezés, keresztezés, oltás, szemzés, földváltogatás s több effélék által folytonosan új meg új alakok, színek, nagyságok hozhatók létre. A természet örökös változékonyságának megfelel a folytonosan változó ízlés és divat is; a mit még tegnap nagyrabecsültek és drága pénzzel fizettek, azt már holnap semmibe sem veszik; az egyik nap túlszárnyalja a másikat. Mindamellettt végtelen kitarásba kerül valami új jelenséget állandósítani, s még a festő művészetnek is közre kell működnie, hogy az újat rajzban utánozva dicsérje és terjeszse; s ha valaki mindazon alakokat és színeket egymás mellett láthatná, a melyek egy és ugyanazon fajú virágnál már léteztek (például georgina, aster, fuchsia), az hitelenből egyszerre Darwin követőjévé válnék, persze csak annyiban, a mennyiben valamely új faj lényegét csak külső alak- és színmódosulásban keresné.

Ezen módosító átalakítások tagadhatlanul fénypontját képezik annak, mit korunk e tekintetben kitarás és a természet beható megfigyelése által elérhet. Mert bárhol s bár mi okból jelenjék meg valami csekély eltérés a megszokott főalaktól, azonnal igyekszik a tenyésztő azt állandósítani, fejleszteni és hasznára fordítani; még egyes növényi kórtünetek sincsenek ebből kizárva, hiszen igen sok, fehér foltokkal vagy rajzokkal díszített szalag-levelű növények (panachirte Blattpflanzen), levélzöld hiányában szenvednek, tehát beteges, halvány lények, s e tekintetben izlésünk nem nagyon eltérő a chinaiakétól, a kik különös gyönyört találnak abban, ha fenyűfát eltörpítve, cserépban nevelhetnek. A legnagyobb szerű, mit e tekintetben a kertészet létesített, a jegenye nyárfa, mely talán Olaszországban a természet ú. n. „szeszélye” folytán kelet

kezelt, s azután az ember állandósította az alakot; az ákácza (Robinia) nálunk itt-ott látható karcsu, gúla-alakú válfaja, s a hazánkban nagyon elterjedt ernyős alakja, szintén emberi készítmények. A vérlevelű bikk és hasonló színű mogororó szintén állandósított játéka a természetnek. A szalagfű (Phalaris picta L.) fehér hosszcsíkjaival legrégebb példánya a szintelenülésnek, s az *Ancuba japonica* a legelterjedtebb ilyenmű exotikus növény. Igen keresettek napjainkban azon honi fák és cserjék, melyeknek levelei hajlandósággal bírnak több karélyra oszlani, mert ezek szintelen és piros levelű fákkal és cserjékkel vegyest igen díszítik a szép tájéket utánzó kertet. Átalában, mióta a műkertészet a tájfestészet egy nemévé lett, azóta a különböző alakok és színváltozatok nem lehetnek eléggé gazdagok. Azt ugyan nem helyeselhetjük, hogy jelenleg az ú. n. „szőnyegkertészet” egészen természetellenessé fajult, mindennemű szőnyegeket szerkesztvén virágokból és levelekből, mint-hogy a szőnyeg maga is a természet virágszőnyegeinek utánzása, s most ezen utánzatokat másolják; mindamellettt arról kell gondoskodnia, hogy a természetes zöld pázsitzőnyeg sajátlagos elevevényeket nyerjen, s ez, a körülményekhez képest, végtelen sokféle lehet. Midőn még a fákat és cserjéket határozott alakúakká faragták, nyesték, a mint a paróka idejében történt, akkor, az általános feszesség korának legélesebb satyrája lett volna egy-egy természetes csoportozat, minőket ma díszkertjeinkben méltán csodálhatunk. A mostani műkertészet költői ihlettséggel utánozza a természetet, s hogy azt tehesse, sokkal több segédeszközre, virágokra és fákra van szüksége, mint azelőtt. Ki mai nap díszkertet izléssel berendez, az idylli tájéket, úgyszólván egy darab természetet alkot. Az üvegházakat is

úgy szerkesztik s oly növényekkel népesítik be, hogy az évszaki befolyásoktól s az azokkal járó növényzeti ingadozásoktól menten, bizonyos összhatást gyakoroljanak a belépőre. Nem önmagokért, szép virágjok- vagy változatos leveleikért ápolják és tartják az egyes növényeket, mint azelőtt, hanem azért, hogy velük a fennebbi célzt el lehessen érni. Ez az eszme még a szobában tartott és ápolt virágoknál is felismerhető, mert izléses, módosabb családoknál oly virágasztalt találunk, melynek javát ú. n. levélnövények képezik. Mit szóltak volna nagyanyáink, ha az ablakban Ficus elasticát láttak volna, azon nagylevelű fácskát, mely szobákban nem szokott virágozni, s ha virágoznék is, csak fűgét teremne. Napjainkban pedig ez, mint hasonló nem virágzó, nem illatozó növények, a szegényebbek ablakában is, külföldön ép úgy mint nálunk, nem ritkán látható.

A mondottakból kiténik, hogy a virágkedvelésben és tenyésztésben őseink szűk körét végtelenül kitágítottuk. Nem csak néhány virágot művelünk, mely szépsége és illata által kiténik, hanem elmondhatjuk, hogy a föld kerekéségén alig van hely, honnan egy-két növény ne került volna kertjeinkbe. E nagy kiterjeszkedés oka közel fekszik. Midőn a gőzerő felhasználása által az ipar és közlekedés soha sem látott lendületet nyert, akkor a művelt emberiség elméje is lényegesen megváltozott. Tekintete nem csüng pusztán a saját hazája rögén; idő és tér bolygónkon nem rémitenek s nem aggasztanak többé bennünket; a hajózás fejlődésével az utazások és az utazók száma szaporodott; számos gyűjtő bejár minden világrészt és nemzetközi kincscsé teszi virágöngyeit. A műkertészet e gazdagság által eddig nem ismert magas fokra emelkedett; piacza kiterjedésben egyre nyert, a mint az ipar által a jólét gyarapo-

dott. Az egyszerű és egyoldalú emberből lassanként sokoldalú lény lett, s a vagyonság gyarapodásával az igények is nagyobbodtak; az ipar Krözusai fejedelmi szenvedéllyel és fényüzéssel, a legnagyobb költségektől sem irtózva, pompás kerteket alkottak; a fényűző gazdagságot nyomban követte a realistikus világnézet, mely tekintetét a természetre fordítja; a szép természetben élni, halni, lett a kor eszméje, s minthogy növények nélkül e célzt elérni nem lehet, természetes, hogy a virágkereskedésben egészen új korszak állott be. Míg a növénykereskedés azelőtt legfeljebb százezrekre rugó forgalmat fejtett ki, most milliókról beszélhetünk. A fűvészeti utazók királya, W a l l i s Gusztáv, a philippini szigetekre tett s másfél évig tartott utazására 75,000 forintot költött, s a brüsszeli L i n d e n, a legnagyobb virágkereskedő, egyik délamerikai utazójára évenként 20—25000 frankot számít. Hogy ily tömeges és nagyszabású gyűjtések-nél sok, soha sem látott, pompájával mindent felülmuló dísznövény kerül a piacra, azt igen megfoghatónak találjuk, valamint azon sem csodálkozhatunk, hogy sok oly növény is áruba kerül, mely egymagában egészen igénytelen, hatástalan. Hiszen tapasztalásból tudjuk s a mondottakból is kiderül, hogy a jelen műkertészet, virágdivat az egyénre és fajra csakis annyi tekintettel van, a mennyiben ezek valamely speciális hatás elérésére tömeges csoportosítás útján alkalmasak.

(II.) Arra a kérdésre, melyek jelenleg a „divatvirágok“? kimerítő feleletet adni e közlöny keretében teljesen lehetetlen. A vagyonsodó ember, a nemesbülő izlés, szép természetet óhajt, tájképeket aggat a falra s tájképet alkot a kertben. E tájkép alakításához, természetesen, mindent felhasznál, a mit az anya-

természet nyújt; földön kúszó mohot vagy fűszálat, fel az óriási fáig; azért csak röviden és fővonásaiban sorolhatjuk fel az egyes alkalmazott családokat. Az ú. n. kryptogam vagy virágnélküli növények közül ki kell emelnünk a

Selaginellák családját. Ezek különösen arra alkalmasak, hogy velük mohpázsittal borított sziklacsoportot utánozzunk. De minthogy egyes fajaik színeikben csekély eltéréseket mutatnak s a különben egyenmű szőnyeget kissé változatossá teszik, azért igen számos fajt mivelnek, noha termő százei egészen igénytelenek és hatátnélküliek. Ez utábbi áll a

Páfrányokról is. Ezeknek levelei többé-kevésbbé tollhoz hasonlóak, még is annyira változatosak, kivált a pálmafákhoz hasonló alakúaknál, hogy a szemlélőre sajátos, megigéző hatást gyakorolnak. A díszkertekben csak a 40-es évek óta honosodtak meg, s azóta mind általánosabban kedvelik, ámbár a kertek legdrágább ékeihez tartoznak, minthogy csak e czélra berendezett meleg és igen nedves helyiségekben élhetnek meg. Mindamellett szépségük annyira hódító, hogy most már egyes magányzóknál is láthatni külön páfránytelepet, minőt azelőtt csak fejedelmi udvaroknál vagy fűvészkertekben lehetett találni. Korunk attól sem riad vissza, hogy igen távoli vidékről, péld. Új-Zéland őserdeiből vastag páfránytörzseket kiragadjon, s azokat növényházainkba átültesse, hol az özőnvízelőtti korszak emlékét idézik fel (péld. a *Balanium antarctium*). Hasonlót mondhatunk a *Cycadeák*ról és a pálmafákrol. Ezek is csak méltó környezetben tündökölhettek és csak gazdagok ápolhatják, mint a növények magasra törekvő fejedelmeit. (A berlini és frankfurti fűvészkert e téren kitűnnek). A pálmafák miatt azonban nem szabad megfedkez-

nünk a közönséges pázsit- vagy fűnemű növényekről sem, melyek részint gyöngéd természetű, részint csinos bugáik vagy kalászaik miatt (árvalányhaj) díszkertekben méltó helyet foglalnak. Még a nálunk közönségesen elterjedt nád (*Phragmites communis*) sem hiányzik némely parkban a tó szegélyezésére és emlékeztet a tropikus *Bambus*-ra, mely melegházakban itt-ott nálunk is látható.

Az ú. n. levélnövények a legnagyobb lendületet nyerték a Marantaceák által, melyek a Cannafélékkel egyetemben a Pisag- vagy Musa-félék legközelebbi rokonai. Mindazon szépséget, melyet csak a forró földöv éltető napsugara létesíteni képes, ú. m. nagy kiterjedésű, tetszetős alakú levelek, fémfényű felülettel s mindenféle élénk színezettel, itt testesítve s egyesítve láthatjuk. A levelek ily nagyszerű szépsége mellett nem is törődik az ember a különben egészen igénytelen virággal. Az idézett utazó Wallis mintegy 25 fajt fedezett fel, s hogy mily szépek e növények, már a Linden által kiadott „*Illustration horticole*”-ből kitűnik. E fajok felfedezője egyikről így nyilatkozik: „Még meg voltam hatva felfedezéseim által, melyeket az Amazonfolyó felső perui mellékfolyóinál tettem, midőn a nap gyöngye (*Maranta Lindeniana*) az őserdő sűrűjében felém ragyogott. Büszkén felemelkedő levelei oly hatással voltak rám, mintha színezett üvegen át tekintenék valamely ismeretlen szentélybe. A hirtelen öröm könyekre fakasztott; a legfelcsigázottabb képzelem nem képes ilyet alkotni. Az őserdő e kincse netovábbja családjának, melyből már annyi szép képviselőt találtam, s ennél nagyobbszerűt már nem is remélhetek. Leírhatatlan nemességben tündököl e növény. Levelei, melyek $2\frac{1}{2}$ lábnyi nyélen függőlegesen felemelkednek, a szár

felől eső áthidaló részen biborvörös alapon fehéren áttetszőek, a hol mintegy mágikus fényben lószanak ragyogni. Mintha csak azt mondanák: „Lássatok és csodáljatok!”

Hasonló jelentőségűek a levélnövények között az Aroideák (kontyvirágfélék), melyek változatos alakjai közül 20—30 év előtt csak a nálunk is igen közönségesen ápolt töltsérvirágot (*Calla aethiopica*) művelték. Most díszkertekben a nemek egész sorozatát találjuk, ú. m. *Caladium*, *Colocasia*, *Amorphophallus*, *Arisaema*, *Alocasia*, *Anthurium*, *Diefenbachia*, *Homalomena*, *Sauromatum*, *Godwinia*, *Xanthosoma*, *Monstera*, *Philodendron*, *Pothos* stb. mind megannyi nagybecsű és nélkülözhetetlen díszvirág, architektonikus és igen változatos alakokkal. Az is említést érdemlő változatosság, hogy némelyek cserépben díszlenek, mások kúsznak, kapaszkodnak, szebbnél szebb levelekkel díszelve, sőt

oly alakot is találunk (*Pistia stratiotes*), mely mint óriási vizilencse, salátafej nagysággal a víz felületén szabadon úszik s az aquariumok éltető díszje a víz alatt tenyésző Wallisneriával együtt.

Mielőtt az egzotikus növényektől búcsút vennénk, melyek a díszkertészet számára aránylag sokkal több és változatos anyagot szolgáltatnak, mint a kétszikűek, vessünk egy futó tekintetet az Ananas- és Bromelia-félék csoportjára. Ezek szorosan véve nem tartoznak ugyan a „levélnövényekhez”, de sokan közülük mint dísznövények kiváló helyet foglalnak el csikos vagy pettyes, többszínű leveleikkel, így a *Tillandsia mosaica*, *Lindeniana* és *argentea*; némelyikök csikos, sávós (*T. splendens*), fehér övekkel díszített (*T. zebra*), vagy négyszögű és a sakk-táblához hasonló mezőkre oszlik, mint például a *Tillandsia tessellata*.

(Vége következik.)

APRÓBB KÖZLEMÉNYEK.

F Ö L D T A N .

(Rovatvezető : KRENNER JÓZSEF.)

(10.) AZ ISZAPVULKÁNOKRÓL. — Az oly üregeket, melyekből gázok vagy gőzök nagy erővel iszaptömegeket hánynak ki a felszínre, röviden iszapvulkánoknak nevezik; tekintet nélkül arra, hogy e kitörések csak időszakonként lépnek-e fel, vagy pedig folytonosan. E mellett se a gázok és gőzök minőségére, se azon okokra nem vetettek ügyet, a melyek ilyenmő jelenségeket előidéznek. Az „*iszapvulkán*” fogalmának megállapítására egy pusztán csak külső tulajdonság volt mérvadó, nevezetesen az, hogy a mélységben iszappá lágylútt agyag a gázok és gőzök felszállását megakadályozza, s ez által kitörésre ad alkalmat. E

természeti tünemény valódi lényegének felderítése későbbi vizsgálatok számára volt feltartva, s így épen nem csodálhatjuk, ha e tekintetben igen különböző folyamatokat foglaltak össze, melyekben csak az erőszakos iszaphányás volt a közös tulajdonság.

A föld minden részén előforduló számos iszapvulkánokat főleg két, egymástól élesen elhatárolt csoportra lehet osztani.

Első csoportjukat a tulajdonképeni iszapvulkánoknak nevezhetnők, mert ebbe tartoznak a legrégebben felismert iszapvulkánok, a melyekre ezt a nevet teremtették. Jellemzősökre két sajátság emelendő ki.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.